

בס"ד

כ"ב אב תש"פ

12 אוגוסט 2020

לכבוד

נשיאת בית המשפט העליון

כבוד השופטת אסתר חיות

הנדון: הכללים למניעת ניגודי עניינים של שופטים (להלן: "הנוהל") - משפטו המתנהל של ראש הממשלה

הריני לפנות אליך בעניין שבנדון, כלהלן:

1. בימים האחרונים פורסם הנוהל בלא מעט אמצעי תקשורת, לקראת הפצתו הרשמית בתחילתה של שנת המשפט הבאה עלינו לטובה (ספטמבר 2020).
2. ראשית אבקש לברך אותך ולחזק את ידך, כך שסוף סוף לאחר מעל ל-70 שנות משפט, יחולו על שופטי ישראל כולם, כללים האוסרים ניגודי עניינים, כפי שקיים בעולם בכלל וכפי החובה החלה על נבחר ציבור בישראל בפרט.
3. לצערי, הנוהל - כפי שפורסם באמצעי התקשורת - מעלה חשש ממשי כבד, כי הוא נתפר בתפירה גסה על מנת שלא יחול על משפטו המתנהל של ראש הממשלה בבית המשפט המחוזי בירושלים, ובאופן ספציפי, שלא יחול על אב"ד כבוד השופטת רבקה פרידמן פלדמן.
4. אבקש לפרוט בפניך את החלקים התמוהים בנוהל, אשר טורדים את מנוחתי (ומנוחתם של אזרחים רבים אותם אני מייצג) ולא נותנים לי מנוח.
5. תמרור האזהרה הבוהק אשר הטריד את מנוחתי, הוא רשימת המניעויות של כבוד השופטת פרידמן; כידוע לך, במשך שנים רבות, ועד לשנת 2019, רשימת המניעויות כללה את משרד עורכי הדין מיתר, ליקוורניק, גבע, לשם, טל, ושות'. אך ראי זה פלא, זמן קצר ביותר, טרם שהתמנתה לראש ההרכב במשפטו של ראש הממשלה הוסרה המניעויות הזו מרשימתה;
- בכל הקשור למינוי עצמו, עולה השאלה, מדוע דווקא כבוד השופטת פרידמן, מונתה לתפקיד אב"ד ולא נשיא בית המשפט המחוזי בירושלים או אחד מסגניו.
6. את התמיהות לעיל יש לבחון, לקרוא ולהבין יחד עם הנתון העובדתי, כי עורך דין רלי לשם, בכיר במשרד עורכי הדין, הוא עד תביעה בתיק ראש הממשלה;
- אין מדובר בעד תביעה תמים, אלא במי שהודיע קבל עם ועולם, כי הוא מתנגד חריף ובוטה של ראש הממשלה;

עו"ד לשם לא הותיר את התנגדותו החריפה והבוטה בביתו פנימה, אלא שהוא יחד עם שותפים בכירים במשרד – עוה"ד נדב וייצמן ודני גבע - התראיינו באמצעי התקשורת והטיחו בראש הממשלה אמירות קשות ביותר (להלן קישורים לכתבות לדוגמה בעניין הזה :

<https://m.calcalist.co.il/Article.aspx?guid=3799291>

<https://rotter.net/mobile/viewmobile.php?forum=scoops1&thread=630105>).

7. במענה לשאלתא של אלי ציפורי (מצ"ב), מתברר כי המניעות התחילה כבר לפני קרוב לעשור (בשנת 2012); השנה בה החל בנה של כבוד השופטת לעבוד במשרד עורכי הדין .
 8. מהנתונים העובדתיים לעיל עולה, כי בנה של כבוד השופטת עבד במשרד, גם בתקופה בה עו"ד לשם יעץ לעד תביעה נוסף בהליך המתנהל - מר אילן ישועה (תיק 4000).
 9. אני סבור שגם את תסכימי, כי בלתי מתקבל על הדעת, שהמניעות עבור משרד עורכי הדין תתבטל, עת ברור וידוע, כי בנה של אב"ד עבד במשרד עורכי הדין בדיוק באותו זמן בו המשרד העניק ייעוץ לאילן ישועה.
 10. חיזוק לעמדתי זאת, ניתן למצוא בנוהל למניעת ניגודי העניינים שאושר במליאת הוועדה למינוי שופטים ביום 16.09.11, שצורף כנספח לתגובתך לתלונה שהגשתי לנציב הקבילות על השופטים, כבוד שופט בית המשפט העליון (בדימוס) אורי שהם, אשר העביר אותו אלי לאחר פנייתי.
 11. על פי הנוהל, ניגודי עניינים ככלל ימשיכו עד לחלוף שנתיים מסיום ניגוד העניינים. פרט זה למדתי מתגובת כבודה שצוטטה במכתבו של נציב קבילות השופטים אורי שהם (מצ"ב) במענה לתלונה שהוזכרה לעיל. יהא זה אך סביר והגיוני, שאותו נוהל יהווה "אמת מידה" למצבי ניגוד עניינים של שופטים.
 12. ומן הכלל אל הפרט, הרי שלא ניתן לבטל את המניעות של כבוד השופטת פרידמן כלפי משרד עורכי הדין, שהרי טרם חלפו שנתיים מן המועד בו בנה עבד במשרד עורכי הדין.
- מדובר בניגוד עניינים בהיר לכל שלא ניתן להתכחש אליו. זהו נתון עובדתי ברור וחד משמעי.
13. חיזוק נוסף לעמדתי לעיל, ניתן למצוא גם במסמך אמת המידה לניגודי עניינים שפרסמה כבודה ב- 07.08.20, בו היא השתמשה כבסיס בכללי האתיקה לשופטים, יחד עם כללי האתיקה הקובעים (כלל 15) (ב) סעיפים 4-7. מצ"ב), מעבר למעורבות ונגיעה בהליך עצמו, עוד 4 מקרים שבהם קיים חשש ממשי למשוא פנים במשפט :
- בעל דין או עד מרכזי שהיה לקוחו של השופט וכן עורך דין מייצג שהיה שותפו של השופט, בשני אלו החשש לניגוד עניינים יפוג לאחר 5 שנים ;
 - עורך דין מייצג המטפל בבן משפחה של השופט או אם בן משפחה של השופט הוא עו"ד במשרד עו"ד מייצג קיים ניגוד עניינים. בשני מקרים אלו לא הוזכרה תוספת של 5 שנים לאחר מכן.

14. לעומת זאת, במסמך אמת המידה שפרסמה כבודה, לגבי סעיף (6) נוספה החמרה כי ניגוד העניינים יפוג רק לאחר 5 שנים מיום סיום הטיפול ואילו לגבי סעיף (7), המדבר על משרד עו"ד שבו משפחה של השופט עובד בו, לא נוסף אף לא יום אחד להמשך המניעות לאחר סיום הטיפול.
15. ההבדל לא ברור על אף שמדובר בעניינים כמעט זהים לחלוטין ולא ניתן להשתחרר מהתחושה, כי קיימת סיבה להבדל דווקא בנושא זה.
16. אכן, קיימת אפשרות שמדובר בצירוף מקרים, דא עקא, מראית פני הצדק ואמון הציבור מחייבים את השבתו של משרד עורכי הדין לרשימת המניעויות של כבוד השופטת פרידמן.
17. קשה שלא לצאת עם טעם חמוץ של ניסיון לייצר כאן הרכב מוטה שהצדק במקרה הזה יהיה ממנו והלאה (ידועה בחומרתה פסיקתה של השופטת פרידמן באותו עניין שבית המשפט העליון הפכה על פניה).
18. בנוסף, על פי אמת המידה שנקבעה בנוהל ניגודי העניינים של הוועדה לבחירת שופטים, הרי שהשופטת פרידמן לא יכולה לכהן במשפט. גם על פי השכל הישר, אמו של עורך דין שעבד במשרד בתקופה שבה התיק נדון, לא יכולה לכהן במשפט.
19. עולה על כולן התמיהה שלשמה ממוען מכתב זה אלייך גבירתי נשיאת בית המשפט העליון, האם בכתבת אמת המידה שלך לקחת בחשבון את הרכב השופטים במשפטו של ראש הממשלה ולכן דווקא את המקרה הזה שבו בן משפחה של השופט עבד במשרד עו"ד השארת מחוץ להארכות שנתת לניגודי העניינים במקרים האחרים ?
20. בוודאי ברור לכבודה, שאם גם את המקרה הזה היית משווה לכל היתר, או למצער משתמשת בנוהל של ניגודי העניינים של הוועדה לבחירת שופטים ומאריכה את ניגוד העניינים רק בשנתיים, הרי שכבוד השופטת פרידמן צריכה להשעות את עצמה באופן מידי מהרכב השופטים במשפטו של ראש הממשלה.
21. בשל חשיבות העניין בעיקר לאמון הציבור במערכת המשפט, אודה לקבלת עמדתה של כבודה לעניין בהקדם האפשרי;
- אדגיש, כי למרות התהום הפעורה בינינו בעניינים פוליטיים והאיזון בין הרשויות, אני עדיין מקווה ומצפה שבנושאים הנוגעים לעשיית דין צדק, שנינו מחויבים לאותם ערכים. "והייתם נקיים מה' ומישראל".

בכבוד רב,

חבר הכנסת

ד"ר שלמה קרעי

בין שופטים מתוקף כהונתם המשוחפת, אינם אמורים להוות שיקול המונע העברת חיק לגישור בפני שופט בדימוס המתאים לכך".

6. בהתייחס להצבעתה בוועדה לבחירת שופטים על מינויה של הרשמת ליאת בנמלך לשופטת, מסרה הנשיאה, כי "השופטת ליאת בנמלך (או עורכת דין) עבדה כעוזרת משפטית בלשכתי מחדש ספטמבר 2005 עד לחודש אוקטובר 2012, אז מונתה לכהונת רשמת. בניגוד לאמור בכתבה המצוטטת בתלונה לא הייתה ביני ובין עו"ד ליאת בנמלך כל קרבה מיוחדת החורגת מגדר קרבה רגילה שכין שופטת לעוזרת המשפטית שלה לשעבר. למרות זאת, ואף שאין ולא היה לי מעולם כל קשר חברי או חברתי עמה או עם מי מבני משפחתה, מצאתי לנכון, מתוך זהירות יתרה, לכלול את בעלה, עו"ד אסף בנמלך, ברשימת המניעויות שלי וזאת אך ורק משום שאשתו הועסקה כעוזרת משפטית בלשכתי. העסקה זו הסתיימה, כאמור, בספטמבר 2012 וכי... לאחר מכן (בין השנים 2015-2016) הוסר עו"ד אסף בנמלך מרשימת המניעויות ש... 10 / 4 2017, כחמש וחצי שנים לאחר שסיימה את תפקידה כעוזרת משפטית בלשכתי וכשנתיים ויותר מאז ששמו של בעלה הוסר מרשימת המניעויות שלי, מונתה הרשמת בנמלך לכהונת שופטת בית משפט השלום בירושלים (ההדגשה במקור – א.ש.).

7. בהקשר זה, מנפנה הנשיאה לנוהל למניעת ויגוד עניינים של חברי הוועדה לבחירת שופטים, אשר אושר בתל"א הוועדה ביום 16.10.11 (וצורף לתגובה). על פי הנוהל, במקום שבהם יש לחבר הוועדה "עניין אישי", הוא מנוע מלהשתתף בפעולה של הוועדה או בקבלת החלטה על ידה. "עניין אישי" מוגדר בנוהל: "לרבות עניין אישי של קרוב של חבר הוועדה, שאדם המצוי בקשרי עבודה הדוקים עם חבר הוועדה עד לחלוף שנתיים מסיום הקשרים האמורים... או אדם שיש לו יחסי ידידות הדוקים עם חבר הוועדה". אשר לפרטי המקרה מסרה הנשיאה, כי "הרשמת בנמלך הייתה מועמדת לכהונת שופטת בבית משפט השלום בירושלים ומועמדותה לכהונה זו עלתה בוועדה פעם אחת בלבד לפני פברואר 2018, ולא כפי שפורסם בכתבה. זאת בוועדה שהתקיימה בחודש יוני 2017. בישיבה זו, שגם בה השתתפתי כחברה בוועדה, נבחרו שני מועמדים אחרים לבית משפט השלום בירושלים. הפעם הבאה שבה דנה הוועדה במינוי שופטים לבית משפט השלום בירושלים הייתה בפברואר 2018, ואז החליטה הוועדה פה אחד למנות את הרשמת בנמלך. נוכח העובדה כי הקשרים היחידים שהיו לי עם השופטת בנמלך טרם מינויה, היו קשרי עבודה שהסתיימו כאמור באוקטובר 2012, ובהינתן המגבלה בת שנתיים ימים שקבע בהקשר זה נוהל הוועדה לבחירת שופטים הנזכר לעיל, לא הייתה כל מגיעה שאשתתף בדיונים שקיימה הוועדה ביוני 2017 ובפברואר 2018 בנוגע למועמדותה" (ההדגשה במקור – א.ש.).

תאריך הפניה: 24.5.2020 **דד-ליין לתגובה:**
שם הפונה: אלי ציפורי

**הנדון: אלי ציפורי - תגובתכם בנוגע להימנעויות של השופטת
רבקה פרידמן-פלדמן**

שאלה:

להלן שאלתי הדחופה:
רקע: השופטת רבקה פרידמן-פלדמן הצהירה בעבר על הימנעות עם משרד עורכי הדין הגדול בארץ מיתר, ליקוורניק, גבע, לשם, טל ושות'.
הימנעות הזו "נעלמה" רק בדצמבר 2019, כחודש וחצי בלבד לפני שנקבע הרכב השופטים של במשפטו של ראש הממשלה נתניהו, שבראשותו עומדת השופטת פרידמן-פלדמן.
מכאן עולה, שניגוד העניינים עם משרד עורכי הדין, היה תלוי ועומד לאורך כל חקירות נתניהו ובוודאי שבמהלך גיבוש כתב האישום נגדו.

שאלותיי:

א. מה היה טיב ההימנעות עם משרד עורכי הדין במשך שנים כה רבות ואיזה קשר היה לשופטת פרידמן-פלדמן עם משרד עוה"ד.
ב. מדוע "נעלמה" ההימנעות הזו לקראת סוף 2019 ועל סמך מה היא התבססה.
ג. האם אין בהימנעות ארוכת השנים הזו כדי ניגוד עניינים חמור עם ישראל (רלי) לשם, אחד מהשותפים הבכירים במשרד עוה"ד, המשמש כעד תביעה מס' 181 במשפט נתניהו וכיועצו המשפטי הקרוב של אילן ישועה, לשעבר מנכ"ל אתר וואלה!, שהקליט את שיחותיו עם שאול אלוביץ', קלטות הנמצאות בלב תיק 4000.

תגובת השופטת פרידמן פלדמן באמצעות דוברות בתי המשפט:

בין ה- 1.9.12 ועד 31.10.18, הועסק במשרד עו"ד מיתר אחד מהבנים במשפחת השופטת כמתמחה וכעו"ד שכיר. בנסיבות אלו כללה השופטת את המשרד ברשימת המניעויות. המניעות הסתיימה לאחר עזיבתו של הבן.

למיטב ידיעתה של השופטת פרט לבן משפחתה שהועסק במשרד מיתר היא אינה מכירה עורכי דין שעובדים במשרד ומשכך אין כל מניעות הקשורה במשרד זה כיום.

נבקש כי תגובת הדוברות תפורסם במלואה. במידה ולא נבקש לעדכנו.

בברכה,

אילת פילון, עו"ד | ראש מערך

מתוך המסמך שפרסמה נשיאת בית המשפט העליון

אמות המידה לניהול רשימת מניעויות

(ב) בעל דין או בא-כוח שהיה לקוחו של השופט או הרשם קודם מינויו לכהונתו, ולא חלפו **חמש שנים** מאז הטיפול בעניינו של אותו בעל דין או אותו עורך-דין (כלל 15(ב)(4) לכללי האתיקה).

(ג) גורם שהשופט או הרשם מועסק על ידו במסגרת עיסוק נוסף או שמקבל ממנו גמול בעבור עיסוק או פעילות נוספים (כלל 38 לכללי האתיקה).

(ד) עורך דין שהיה שותף של השופט או הרשם ולא חלפו **חמש שנים** מאז היותם שותפים (כלל 15(ב)(5) לכללי האתיקה). **המניעות תמשיך לחול גם לאחר חמש שנים**, ככל שיש בין השופט או הרשם לעורך הדין קשרי חברות הדוקים.

(ה) עורך דין שמטפל בעניין של שופט או רשם או של בן משפחתו (כלל 15(ב)(6) לכללי האתיקה). ככל שמדובר בטיפול מתמשך, **המניעות תמשיך לחול במשך חמש שנים מיום סיום הטיפול בעניין**, למעט ככל שבין הגורם השיפוטי ועורך הדין ממשיכים להתקיים קשרי חברות הדוקים, שאז תמשיך המניעות לחול גם לאחר חמש שנים. במידה ומדובר בטיפול בסוגיה קצרת מועד ונקודתית, המניעות תחול לפרק זמן שלא יפחת משנה מסיום הטיפול בסוגיה.

(ו) **משרד עורכי דין שבן משפחה של שופט או רשם כהגדרתו בסעיף 3(א) הוא מתמחה או עורך דין בו** (כלל 15(ב)(7) לכללי האתיקה), למעט המדינה או רשות ציבורית, ובלבד שייכללו ברשימה בן משפחה שהוא מתמחה או עורך דין בשירות המדינה או ברשות ציבורית והממונה הישיר עליו.

מתוך כללי האתיקה לשופטים

מניעה משבת בדין

15. (א) שופט לא ישב בדין אם מצא, מיוזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), שופט לא ישב בדין ביודעו שמתקיים אחד מאלה:

- (1) צד להליך, בא כוחו או עד מרכזי, הוא בן משפחה של השופט או שקיימת ביניהם קרבה ממשית אחרת;
- (2) יש לשופט ענין כספי ממשי או ענין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך, בבא כוחו או בעד מרכזי, או שלבן משפחה של השופט יש ענין כספי ממשי או ענין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך או בבא כוחו;
- (3) בטרם התמנה לשופט היה השופט מעורב באותו ענין הנדון בהליך שלפניו בתור בא כוח, בורר, מגשר, עד, יועץ מקצועי, מומחה, או בדרך דומה אחרת;
- (4) בעל דין או עד מרכזי היה לקוחו של השופט קודם מינויו לכהונתו, ולא חלפו לפחות חמש שנים מאז הטיפול בענינו של אותו בעל דין או אותו עד;
- (5) עורך דין המייצג בעל דין היה שותפו של השופט ולא חלפו לפחות חמש שנים מאז היותם שותפים;
- (6) עורך דין המייצג בעל דין מטפל בענין של השופט או של בן משפחתו;
- (7) בן משפחה של השופט הוא עורך דין, שותף או שכיר, במשרד עורכי דין המייצג בעל דין.